

Bosna i Hercegovina je primorana da modernizira svoje oružane snage

Autor: Nedžad Ahatović, profesor odbrane i sigurnosti

Vojska Srbije će od 2 do 15. novembra 2016. godine u okolini Beograda organizirati vojnu vežbu „Slovensko Bratstvo“ u sadejstvu sa 150 ruskih padobranaca iz jedne od najelitnijih ruskih padobranksih jedinica 98. Vazduhoplovne divizije „Ivanovski“. Radi se o visoko obučenim ruskim specijalcima koji su posebno odabrani u jakoj jednogodišnjoj selekciji fizičkih i intelektualnih izazova, a zatim drilovani i indoktrinirani do slike vijernosti za vođenje tzv. hibridnog rata. Zapadni mediji špekuliraju da je upravo ova jedinica, među ostalim, učestovala u svim važnijim operacijama na Ukrajinskom ratištu sa velikim uspjehom.

Hibridni rat je rat koji se vodi nekonvencionalnim vojnim formacijama koje su specijalno obučene za inflinraciju i vođenje svih aspekata specijalnog rata. Oni u potpunoj odsječenosti od matične zemlje u obavještajnim operacijama proizvode tzv. hibridne prijetnje u koje spadaju cyber-rat, scenarij asimetričnih sukoba niskog intenziteta, globalni terorizam, piratstvo, ilegalna imigracija, korupcija, demografski poremećaji, te etnički i religiozni sukobi, (kojima je posebno podložna BiH), transnacionalni organizirani kriminal, aktuelizacija problema globalizacije i u krajnjem scenariju primjena oružja masovnog uništenja. Dakle, Ruska Federacija u Srbiju, na vojnu vježbu, šalje specijalizovanu elitnu jedinicu za hibridni rat kako bi se na praktičnoj osnovi između vojne sile Rusije i Srbije uspostavio kontakt, razvila saradnja posebno na tom polju i razmijenila dosadašnja iskustava i saznanja. Usput ruski padobranici se upoznaju sa geografskom prostorijom, prilagođavaju jezički, uspostavljaju svoje komunikacijsko-informacione centre u Vojsci Srbije preko GLONAS ruske satelitske mreže, upoznavaju se sa komandantima i vojnicima sličnih jedinica specijalne namjene Vojske Srbije i policijskih jedinica entiteta RS itd. Imajući sve to u vidu postavlja se vrlo logično i od ratnog huškaštva apsolutno oslobođeno pitanje – sa kojim ciljem?

Možda se odgovor na ovo pitanje krije u burnim rekacijama iz manjeg entiteta i Beograda na moje pisanje o eventualnom scenariju sukoba između Srbije i BiH. Bilo kako bilo na nedovano održanoj prezentaciji novih modernih dostignuća u naoružavanju i opremanju Vojske Srbije koja je upriličena u Novom Sadu, tamošnjoj javnosti uz veliko ushićenje premijera Vučića i državnog rukovodstva prezentovani su novi oružani sistemi koji se polako uvode u operativnu upotrebu. Svi prikazani sistemi osnova su za razvijanje regionalne vojne sile koja svoje oružane snage može upotrijebiti na konvencionalan i nekonvencionalna način projecirajući srazmjeru silu u prostoru uz upotrebu najsavremenijih vojnih sistema koje nemaju čak sve zemlje članice NATO-a. Javnosti je u Novom Sadu prikazan novi-stari tenk **M-84AB1** koji je opremljen ruskim sistemima upravljanja vatrom i sistemima pasivne i aktivne zaštite (između ostalog i sa tzv. sistemom za ometanje protutenkovskih vođenih raketa SHOTRA 1, kao i navođenom protutenkovskom raketom REFLEX koja se ispaljuje iz tenkovskog topa i vodi iz tenka na cilj dometa 5 km), sve po šablonima preuzetim sa najmodernijeg ruskog tenka T-90. Zatim je prikazana i pobošljšana verzija transportera BVP M80AK ili **BVP M-98 VIDRA** sa novim topom 30 mm, novim nosačima protutenkovskih vođenih raketa 2T5 dijometra 5 km i novim oklopnim panelima sa jačom oklopnom zaštitom. Posebna pažnja posvetila se protuoklopnjoj borbi gdje u javnosti prikazan vođeni protutenkovski projektil **2T5** dometa 5 km (na bazi rakete MALJUTKA) koji se može ispaljivati sa vozila BOV 1 ili sa borbenog helikoptera Sa-342 Gazela Gama 2 koji je opremljen sa potpuno novim opto-elektronskim nišanom. Ovi helikopteri opremljeni su i sa najsavremenijom PT raketom na Balkanu koja je razvijena u kompaniji „EDEPRO“ iz Beograda tipa **PAUK** koja je vjerna kopija ruske rakete iste namjene 9M133 KORNET dometa u gađanju PT ciljeva od 8 km. Bojeva glava ove rakete probija oklope svih savremenih tenkova i predstavlja sredstvo strategijskog odvraćanja potencijalnog agresora na Srbiju ili sredstvo zadobijanja taktičke prevage na bojištu u ofanzivnim zadacima. Javnosti je prikazano i novo izviđačko vozilo na bazi vozila BOV3 sa novim poboljšanim oklopom koje ima ugrađen optoelektronski sistem osmatranja i navođenja artiljerijske vatre danju i noću koji se podiže na visinu od 5 metara. Zatim je prikazano malo oklopno vozilo na daljinsko upravljanje opremljeno sa optolektronskim nišanom za gađanje danju i noću sa mitraljezom M-84 kalibra 7,62 mm i bacačem granata 40 mm nazvano **MILOŠ** sa kojim se upravlja sa drugog vozila sa udaljenosti od 1 km. Pored toga prikazana je i dron letjelica **PEGAZ** koja može da leti do visine od 3000 m u dometu od 70 km, a može da se zadrži u zraku 6 – 8 sati. Dron je opremljen sa najsavremenijim sistemima osmatranja bojišta koje služe za izviđanje, artiljerijsko izviđanje i uvezivanje komandnog sistema i razmijenu podataka sa taktičkim jedinicama i oružanim sredstvima u tzv. programu uživo na sigurnim linijama vojne internet komunikacije. Iako postoje informacije da su na ovaj dron postavljene i PT rakete za gađanje oklopnih ciljeva, te informacije za sada nisu provjerene. Pored ovih visokosofisticiranih sistema koji su još u predserijskoj fazi, javnosti su prikazani i novi artiljerijski sistemi.

Prikazan je novi VBR **M-94/11 OGANJ C/D** koji ima modularne kutije sa raketama od 107 i 128 mm dometa 18 i 50 km koje se prema potrebi postavljaju na volzilo FAP. Rakete su unaprijeđene i imaju domet od 50 km sa mogućnošću korekcije putanje što povećava preciznost. Ovaj tip VBR-a će biti naoružan i sa vođenom raketom zemlja-zemlja tipa KOŠAVA kalibra 220 mm dometa 50 km koja gađa ciljeve veličine 1 m² sa TV i inercionim sistemom vođenja. Sličan novi VBR sistem tipa **MORAVA** već se uvodi u naoružanje Vojske Srbije, radi se također o VBR-u sa modularnim kutijama sa raketama kalibra 128, 122 i 107 mm dometa 8, 22 i 40 km, razlike su minimalne, naime osnovna razlika je u municiji kalibra 122 mm preuzete sa sličnog ruskog VBR sistema GRAD, koja se uvodi u upotrebu u Vojsku Srbije.

Pored ovih artiljerijsko raketnih sistema prikazane su i dvije samohodne haubice na šasiji FAP kamiona, SORA u kalibru 122 mm sa automatskim punjačem u kojem se nalazi 6 projektila dometa 22 km i jedan od najsavremenijih artiljerijskih samohodnih sistema NORA B-52 u kalibru 152 i 155 mm maksimalnog dometa od 57 km. Top je potpuno automatizovan sa automatskim punjačem sa 12 projektila, kompletno oruđe ima 4 člana posade i zajedno sa sistemom OGANJ, MORAVA i SORA uvezano u artiljerijski komandno-informacioni sistem. U Novom Sadu prikazana je kompletna bitnica ovih samohodki koje se polako uvode u operativnu upotrebu Vojske Srbije. Prikazana su i nova oklopna vozila tipa **LAZAR 3** i **M-11** koja su poboljšana u smislu oklopne zaštite i protuminske zaštite, a mogu se upotrebljavati i u policijske svrhe. Tu je i modernizacija ratnog zrakoplovstva na tipovima J-22 Orao i G-4 Super Galeb koji će dobiti domaće rakete Zrak – Zrak i drugu modernu opremu, kao i nabavka novih 14 lovačkih aviona zadnje generacije MiG-29M2 iz Rusije do kraja 2017. godine.

U svom intervjuu u dnevnom listu „Politika“ od 10.10.2016. godine Komandat Vojske Srbije General Ljubiša Divković kaže „Vojni rizik po Srbiju je malo verovatan. Fakotre ugrožavanja bezbednosti uglavnom predstavljaju nevojne pretnje karakteristične za sve zemlje Balkana: ilegalne migracije, albanski i islamski ekstremizam i međunarodna mreža org. kriminala. Povišene političke i međuetničke tenzije u pojedinim delovima regionala nesumljivo nepovoljno utiču na položaj srpske zajednice u BiH i Hrvatskoj...“!!!!

Kako tumačiti ovakav zvanični stav komandanta Vojske Srbije koji u prijetnje sigurnosti Srbije ubraja i stanje sa srpskom zajednicom u BiH? Da li je to ratno huškanje, direktna prijetnja vojnom intervencijom ili puka konstatacija bez nekog značenja procijenite sami. Moje mišljenje je da sva gore spomenuta modernizacija vojne sile koja je u toku i kojoj će trebati još najmanje 5 do 6 godina da svi sistemi budu potpuno operativni u Vojsci Srbije inklinira ka jednom cilju, uspostavi instrumenata za zastrašivanje i prijetnje od upotrebe vojne sile u vanjskoj politici Srbije. Šta to znači za BiH konkretno? To znači da će Srbija sa aspekta vojnog preimrućstva u regionu proizvoditi hibridni tip sukoba i u Hrvatskoj i u BiH kako bi se položaj srpske zajednice posebno u BiH riješio odcjepljenjem entiteta RS od BiH uz međunarodno posredovanje i izravnu podršku Ruske Federacije. To je dugoročan proces čiji se tragovi već polako prepoznaju.

Jedini legitiman način da se zasutave dezintegrativni procesi u BiH leže u promijeni nacionalnih politika u strukturama vlasti za one koje se baziraju na građanskom konceptu, što je malo vjerovatno. Paralelno s tim BiH mora podići nivo svojih odbrambenih kapaciteta i staviti se u položaj da se može odbraniti od bilo kakavog pa i hibridnog napada Vojske Srbije u budućnosti. Oružane snage BiH moraju napokon uspostaviti sistem prevencije hibridnog rata sa Srbijom u kojem se već dijelom nalaze. Značajke hibridnog rata su već tu - zajedničke vojne vježbe Srbije i entiteta RS, naoružavanje i povećanje sastava policije RS-a, obuka u Rusiji policije RS-a, blokade na svim nivoima vlasti na kojima se odlučuje o OS BiH (vojna imovina i dokument odbrane), konstatno pisanje i djelovanje preko medija raznih vojnih analitičara kako se BiH ne može braniti od Vojske Srbije sve su to direktni uticaji na ukupne odbrambene kapacitete i voljni faktor za odbranom zemlje. Stoga Bosna i Hercegovina mora izvršiti ozbiljna ulaganja u svoj odbrambeni i policijski sketor u visini od najmanje 100 miliona KM za početak. Oružane snage moraju prenaoružati svoje jedinice Kov-a kavlitentijom opremom, nabaviti adekvatne resurse oklopnih sredstava, artiljerije, ratnog zrakoplovstva i protuzračne odbrane, uspostaviti kontrolu neba u punom kapacitetu i spremiti OS BiH za ulazak u NATO. Ukoliko se proces ulaska u NATO oduži, treba učiniti dodatne napore da se sa strateškim partnerima SAD-om, Republikom Turskom i Republikom Hrvatskom razvije vojna saradnja i nabavka opreme i razmijena vojne tehnologije pod vrlo povoljnim uvjetima, kao što to rade Srbija i Ruska Federacija. U svakom slučaju, Srbija očigledno ne odustaje od rješavanja pitanja statusa Kosova i entiteta RS i njihove inkorporacije u svoj državno-pravni sistem i vojnim putem, za šta kao što se vidi ulaže milione eura u modernizaciju svojih oružanih snaga.